

[Johan Poulson.]

Grønland er ikke kun en lille plet på verdenskortet, det er verdens største ø, et helt kontinent, hvor der kun bor ca. 30 000 mennesker, ja knap nok det. Her ved dette lands umådelig udstrakte kyster måtte der være rigelig plads både for grønlændere og færinger til med åbne både ud fra faste stationer i land at drive et lønnende fiskeri uden at genere hinanden. Man er fra færøsk side indstillet på at undgå alt, hvad der kan være til gene for Grønlands fiskeri. Herpå tyder også den omstændighed, at færinger fortrinsvis, ja, jeg tror næsten udelukkende, søger om tilladelse til at fiske fra sådanne isolerede pladser, hvor der ikke er grønlandsk bebyggelse, ligesom man er villig til at underkaste sig alle gældende regler og bestemmelser både med hensyn til fredning af forskellige dyr, forbud mod fiskeri på visse områder, henkastning af fiskeaffald etc. etc. Man kommer for at fiske og ikke for at pleje selskabelighed, det være sig med grønlændere eller andre.

Som allerede nævnt er Grønland en del af Danmarks rige og grønlændere danske statsborgere på linje med borgerne i det egentlige kongerige med repræsentanter i den fælles lovgivende forsamling folketinget. Ikke desto mindre er det sådan, at Grønland af i dag og på mange områder administreres, som om det stadig var en koloni. Jeg skal straks indrømme, at overgangen fra kolonistatus til demokratisk styre ganske naturligt vil medføre visse overgangsvanskeligheder, som der bør tages rimeligt hensyn til. Men på den anden side bør der også i videst muligt omfang gives befolkningen mulighed for og adgang til fri udfoldelse. Kun derved kan der efterhånden skabes et samfund af selvstændige og frie mennesker. Den grønlandske monopolhandel, hvor velmenende den end kan være i sin idé, vil i længden virke som en hæmsko på det frie initiativ og derved på udbygningen af et frit, demokratisk samfund deroppe.

At Grønland stadig administreres og styres som en koloni og ikke som en del af

det folkestyrede Danmark, synes jeg, at de nylig afsluttede grønlandsk-færøske forhandlinger giver et klart indtryk af. Disse forhandlinger skulle være ført i foråret 1959, og en delegation var kommet fra Færøerne til København for herfra at rejse op til Godthåb for at forhandle med det grønlandske landsråd. Men så indtraf „Hans Hedtoft“-katastrofen, og delegationen kom ikke længere end til København. Men ved forhandlinger her i København og med landsrådet, der var samlet til ekstraordinært møde i Godthåb i dagene 10.-16. marts, opnåedes en midlertidig ordning for året 1959, og samtidig blev man enig om, at der under landsrådets ordinære møde i sommer skulle træffes aftale med en færøsk delegation med fremtiden for øje, gældende fra 1960.

Der blev fra grønlandsk side stillet forskellige betingelser; således krævede man bl. a., at 25 bådelag af de ca. 180, der fik tilladelse til at drive fiskeri, skulle sælge deres fangst til den kgl. grønlandske handels fiskehuse til samme pris, som Handelen gav de grønlandske fiskere. Den endelige pris for den til den kgl. grønlandske handel indleverede fisk beregnedes til ca. 33 øre pr. kg, medens „Nordanfar“ i Færingehavn betalte den af de færøske fiskere indhandlede råfisk med 48 øre pr. kg.

Det er klart, at det ikke var muligt at få nogen færøsk fisker til at tage op til Grønland og sælge sin fangst til en sådan underpris. Skulle ikke hele ordningen gå i fisk, blev det nødvendigt, at den færøske landskasse garanterede de omhandlede 25 bådelag en minimumsfortjeneste, da det selvfølgelig var udelukket, at landsstyre eller lagting kunne tvinge fiskere til at sælge fangsten til den kgl. grønlandske handel til nævnte underpris. Ved gennemlæsning af den for 1959 gældende overenskomst står det ganske klart, at målsætningen fra grønlandsk og færøsk side ikke er den samme. Det, som Grønlands landsråd og den kgl. grønlandske handel er ude efter, er i videst muligt omfang at udnytte den